

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Stedelijk Instituut voor Secundair Onderwijs nr. II te DEURNE

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 29901
Instelling Stedelijk Instituut voor Secundair Onderwijs nr. II
Directeur Maacha VAN EYCK
Adres Confortalei 173 - 2100 DEURNE
Telefoon 03-360.50.20
Fax 03-360.50.30
E-mail sgn_dehandelsschool@so.antwerpen.be
Website <http://www.sg-noord.be/iso/>

Bestuur van de instelling AGB Stedelijk Onderwijs Antwerpen
Adres Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1

Scholengemeenschap SG Noord
Adres Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1

CLB Stedelijk CLB Antwerpen
Adres Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN 1

Dagen van het doorlichtingsbezoek 17-9-2012, 18-09-2012, 19-09-2012, 20-09-2012, 21-09-2012, 19-12-2012

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 19-12-2012

Datum bespreking verslag met de instelling 16-01-2013

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Liesbet Waumans

Teamleden Etienne Gielen
Luc Mondelaers
Hubert Van Tendeloo

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	4
1 SAMENVATTING	6
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	8
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers van het secundair onderwijs (OKAN) (Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 inzake de organisatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs (B.S. 01.03.2007))	9
3.1.1.2 Project algemene vakken (PAV) in de basisvorming eerste graad B-stroom (leerplan O/2/2010/198).....	11
3.1.1.3 Project algemene vakken (PAV) in de basisvorming van bso tweede graad in de studierichtingen Handel en Haarzorg (leerplannen O/2/2007/078 en O/2/2012/078)	13
3.1.1.4 Nederlands in de basisvorming van tso tweede graad in de studierichtingen Handel en Bio-esthetiek (leerplan O/2/2002/117).....	14
3.1.1.5 Toegepaste economie/Boekhouding in het specifiek gedeelte van tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan O/2/2010/138)	16
3.1.1.6 Bio-esthetiek in het specifiek gedeelte van bso de derde graad in de studierichting Haarzorg (leerplan O/2/2004/253)	17
3.1.1.7 Dameskappen en herenkappen in het specifiek gedeelte van bso derde graad in de studierichtingen Haarzorg en Haarstilist (leerplannen O/2/2004/253 en O/2/2004/004).....	18
3.1.1.8 Project algemene vakken (PAV) in de basisvorming van bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan O/2/2004/228)	19
3.1.1.9 Stages in het specifiek gedeelte van bso derde graad in de studierichtingen Verzorging en Thuis- en bejaardenzorg/Zorgkundige (leerplannen O/2/2007/488 en O/2/2010/269)	21
3.1.1.10 Bio-esthetiek en toegepaste wetenschappen (biologie, chemie en fysica) in het specifiek gedeelte van tso derde graad in de studierichting Schoonheidsverzorging (leerplan O/2/2008/326).....	21
3.1.1.11 Toegepaste economie - bedrijfsbeheer in het specifiek gedeelte van bso derde graad in de studierichting Haarstilist en van tso derde graad in de studierichting Schoonheidsverzorging (leerplan O/2/2010/386)	23
3.1.1.12 Economie, toegepaste economie en recht in het specifiek gedeelte van tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan O/2/2009/313)	24
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	27
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	28
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	29
4.1 Welzijn.....	29
4.2 Begeleiding.....	29
4.2.1 Leerbegeleiding	29
4.2.2 Sociale en emotionele begeleiding	30
4.3 Evaluatie.....	31
4.3.1 Evaluatiepraktijk	31
4.3.2 Rapporteringspraktijk	32

5	ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	33
6	STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	35
6.1	Wat doet de school goed?.....	35
6.2	Wat kan de school verbeteren?	35
6.3	Wat moet de school verbeteren?.....	36
7	ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	37
7.1	Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	37
7.2	Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	37
7.3	Overige reglementering: regeling voor het vervolg	37

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van structuuronderdelen om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Hierbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Stedelijk Instituut voor Secundair Onderwijs II organiseert zijn onderwijs op drie locaties. De hoofdvestigingsplaats, met de eerste graad en een studietoeraanbod voor de tweede en derde graad bso en tso binnen het studiegebied Handel, bevindt zich in de Confortalei te Deurne en wordt intern de Handelsschool genoemd. Vlakbij gelegen, in de Lakborslei, situeert zich de tweede locatie met een studietoeraanbod voor de tweede en derde graad bso en tso in het studiegebied Lichaamsverzorging, de Kappersschool. Een derde locatie, Marco Polo, bevindt zich in het centrum van Antwerpen in de Offerandestraat. Daar organiseert de school het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) en het studietoeraanbod voor de tweede en derde graad bso Personenzorg.

De school wordt geleid door een directeur en een pas aangestelde adjunct-directeur, die de locatie Marco Polo aanstuurt. Ondanks inspanningen van de schoolleiding voor een gelijkgerichte aanpak in de drie locaties, onder meer via een aantal gemeenschappelijke activiteiten en gezamenlijk overleg van de vakwerkgroepen, blijken de verschillende vestigingsplaatsen nog sterk hun eigen cultuur en werkwijzen te behouden.

De school onderschrijft de missie en de visie van haar schoolbestuur, maar wil ook eigen accenten leggen in functie van haar leerlingenpopulatie, die zeer heterogeen en voor het overgrote deel multicultureel en kansarm is. Ze wil haar leerlingen een professionele opleiding bieden in een context van respect, solidariteit en verdraagzaamheid. Om dat te bereiken heeft ze de voorbije jaren ernstig ingezet op het creëren van een gedisciplineerd en ordelijk schoolklimaat. Een volgend aandachtspunt van de schoolleiding is de vernieuwing van de onderwijsprocessen, gericht op het integreren van kennis, vaardigheden, competenties en attitudes. Deze integratie wordt onder meer gerealiseerd in het vak project algemene vakken.

Het erkenningsonderzoek van de doorgelichte vakken leidt voor een aantal vakken tot een in de tijd beperkt gunstig advies. Voor sommige vakken, zoals project algemene vakken en toegepaste economie/boekhouding in de tweede graad en het dames- en herenkappen in de derde graad, is er een voldoende tot goede leerplanrealisatie. Voor andere vakken, voor Nederlands in de tweede graad, in de derde graad voor bio-esthetiek en toegepaste wetenschappen, project algemene vakken, stages, toegepaste economie-bedrijfsbeheer, economie, toegepaste economie en recht, moeten bijstellingen gebeuren. Het onthaalonderwijs voor anderstaligen in Marco Polo is degelijk uitgebouwd en de organisatie ervan is gericht op een optimale doorstroming naar het reguliere onderwijs.

De socio-emotionele begeleiding verloopt zeer gestructureerd. De leerlingenbegeleiders hebben voor de drie locaties strakke orde- en tuchtprocedures uitgewerkt bij onder meer spijbelen, te laat komen en pesten. Daarover wordt ook duidelijk met de ouders gecommuniceerd via het schoolreglement. Om dat toegankelijker te maken voor het doelpubliek werd het door leerlingen omgezet in een filmpje dat op de schoolwebsite kan worden bekeken. De leerlingengegevens en de informatie over de begeleiding worden in het digitale leerlingenvolgsysteem opgeslagen. De leerbegeleiding is minder sterk uitgewerkt. Er zijn voor de leerlingen van het eerste leerjaar instaptoetsen voor Nederlands en wiskunde. Tijdens de onthaaldagen wordt ook aandacht besteed aan studietips, maar er zijn geen leerlijnen voor leren leren uitgewerkt. Een aantal leraren biedt extra hulp aan bij zwakke resultaten, maar dat gebeurt nog niet systematisch en gestructureerd. Voor de leerlingen van het onthaalonderwijs worden per lesgroep leertrajecten uitgewerkt.

De evaluatiepraktijk is in ontwikkeling. In de B-stroom en de tweede graad bso evalueren de leerlingen zelf via een portfolio hun verworven competenties, eindtermen en ontwikkelingsdoelen tijdens projectweken. Uit de doorgelichte vakken blijkt dat in de A-stroom en het tso de evaluatie bij toetsen en proefwerken niet altijd leerplangericht is en in een aantal gevallen te veel focust op kennis en reproductie daarvan. Tot nog toe was hiervoor weinig aansturing vanuit het schoolbeleid. Wat de attestering betreft, ligt het aantal A-attesten opvallend laag in verhouding tot vergelijkbare Vlaamse scholen. Bijgevolg is het aantal B- en C-attesten vrij hoog. Om de slaagkansen van de leerlingen te vergroten heeft de school vorig schooljaar voor een aantal leerlingen van het eerste leerjaar van elke graad de attestering uitgesteld. Met extra begeleiding

kunnen zij dit schooljaar de tekorten wegwerken om alsnog een A-attest te behalen. In de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers zijn de toetsen en examens erop gericht om de leerlingen al dan niet te laten doorstromen naar een hogere niveaugroep of het regulier onderwijs. Uit de leerlingenrapporten blijkt dat de behaalde resultaten veeleer zelden van analyserende en/of remediërende commentaren worden voorzien. Vanaf het huidige schooljaar zijn deze rapportcommentaren beleidsmatig een aandachts- en werkpunt voor alle leraren.

De participatieve besluitvorming scoort laag. De officiële overlegorganen functioneren enkel op schooloverstijgend niveau. Ook binnen de school blijkt het moeilijk om de personeelsleden te motiveren voor participatie via onder meer de personeelsraad. Een aantal werkgroepen, zoals de pedagogische cel en de coördinatiegroep, zijn wel actief betrokken bij de schoolwerking.

Op logistiek, infrastructureel en financieel vlak zijn er ernstige beperkingen. Voor verschillende domeinen van het welzijnsbeleid zijn de tekorten groot en ze worden door het schoolbestuur niet of onvoldoende weggewerkt. De bewoonbaarheid en de veiligheid in Marco Polo zijn problematisch. Onder meer hierover wordt gerapporteerd in het verslag over de controle van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de school. Er is weinig financiële autonomie en de procedures voor aankoop en herstellingen verlopen moeizaam. Ook inzake personeelsbeheer heeft de school weinig armslag. Talrijke personeelsswisselingen leiden tot een gebrek aan continuïteit, hypothekeren het vakgroepoverleg en vormen een verklaring voor een aantal vastgestelde tekorten in de leerplanrealisatie.

De interne kwaliteitszorg is aanwezig, maar kan nog beter worden uitgebouwd. De schoolse activiteiten worden geëvalueerd door de personeelsleden. De werking van de interne kwaliteitszorgcel wordt gedurende het huidige schooljaar geactiveerd. Ook de leerlingen worden geregeld bevraagd via eenvoudige enquêtes.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 B	project algemene vakken	
Graad 1 Decoratie - Haarzorg	project algemene vakken	
Graad 1 Decoratie - Kantoor en verkoop	project algemene vakken	
Graad 2 BSO Haarzorg	project algemene vakken	
Graad 2 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 2 TSO Bio-esthetiek	Nederlands	
Graad 2 TSO Handel	Nederlands	toegepaste economie/boekhouding
Graad 3 BSO Haarstilist		dameskappen, herenkappen, toegepaste economie
Graad 3 BSO Haarzorg		bio-esthetiek, dameskappen, herenkappen
Graad 3 BSO Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige		stages
Graad 3 BSO Verzorging	project algemene vakken	stages
Graad 3 TSO Handel		economie, recht, toegepaste economie
Graad 3 TSO Schoonheidsverzorging		bio-esthetiek, toegepaste economie, toegepaste wetenschappen
OKAN Onthaalonderwijs anderstalige nieuwkomer	Nederlands voor nieuwkomers	

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Sociale en emotionele begeleiding

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers van het secundair onderwijs (OKAN) (Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 inzake de organisatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs (B.S. 01.03.2007))

Voldoet

De ontwikkelingsdoelen worden in voldoende mate nagestreefd. De taaldoelen zijn voldoende gericht op de receptieve (luisteren en lezen) en productieve (spreken en schrijven) vaardigheden. Ook de algemene doelen (ICT, leren leren, techniek, gecijferdheid, tijd en ruimte, expressie, hygiëne, sociale vaardigheden en burgerzin) komen voldoende aan bod. De evaluatie is voldoende valide.

Onderwijsaanbod De dertien lesgroepen zijn, na screening en observatie, ingedeeld in vier clusters volgens leeftijd, schoolse achtergrond en doorstromingsmogelijkheden. Elke cluster wordt afgesloten met een schakeltraject dat de OKAN-leerlingen voorbereidt op de aansluiting met het reguliere onderwijs. De ontwikkelingsdoelen worden vertaald naar concrete contexten via bestaand en zelf samengesteld lesmateriaal. De omzetting naar de uitgeschreven verwerkingsniveaus (beschrijvend, structurerend en beoordelend niveau) moet evenwel nog (verder) worden uitgewerkt. Hierin missen de leraren, gelet op het groeiende aantal niet of anders gealfabetiseerde leerlingen, het kopiërende niveau. Het onderwijsaanbod en de lessentabellen zijn per cluster goed uitgebalanceerd, gericht op verschillende doorstromingsstudierichtingen in het reguliere onderwijs. Er is aandacht voor de opsplitsing van de leerlingen in aparte niveaugroepen voor wiskunde. In de technische schakeltrajecten is er via praktijkmodules een doelgerichte kennismaking met het vervolgonderwijs. Men voorziet hier in een verdere ondersteuning van de taalkundige vaardigheden, maar deze kan nog explicieter en consequenter worden uitgevoerd. De buitenschoolse activiteiten en projecten zijn gericht op een vlottere integratie in het maatschappelijke en culturele leven. Het lesmateriaal varieert van degelijk en actueel tot ietwat verouderd en is toe aan actualisering.

Evaluatiepraktijk Het evaluatiebeleid steunt op een aantal pijlers, onder meer via het opstellen van een individueel taalpaspoort na screening en observatie, toetsen, permanente evaluatie, proefwerken en een genuanceerde evaluatie van attitudes. Een gedeelte van de permanente evaluatie berust in een aantal gevallen evenwel op een frequente toetsing, waarin kennis en reproductie primeren. Deze zijn onvoldoende gericht op functioneel taalonderwijs, met integratie van de receptieve en productieve taalvaardigheden. De proefwerken zijn uiteenlopend. Een aantal is eveneens cognitief gericht, met opdrachten buiten functionele context of zinsverband. In andere komen voldoende functionele lees-, luister- en schrijfopdrachten voor. Er is hierover binnen de vakgroep nood aan onderling overleg en verdere professionalisering. Op het einde van een schakeltraject evalueren de leerlingen zichzelf in een portfolio m.b.t. hun verworven taalvaardigheden.

Leerbegeleiding Voor de organisatie van het onthaalonderwijs voorziet het schoolbestuur in een aanwending van slechts 60 % van de toegekende uren-leraar uit het reguliere urenpakket en een volledige aanwending van het specifieke urenpakket. Een volledige aanwending van alle toegekende uren zou kunnen leiden tot kleinere lesgroepen, meer individuele ondersteuning van de taalzwakke doelgroepleerlingen en een snellere doorstroming naar het reguliere onderwijs. De organisatie van het OKAN-onderwijs berust bij een OKAN-coördinator, die wordt ondersteund door clustercoördinatoren en via administratieve omkadering. Uit de organisatie van de OKAN-lessen blijkt aandacht voor het heterogene karakter van de leerlingeninstroom. Men wil alle leerlingen kansen bieden voor een voor hen geschikte doorstroming. Buiten de lessen is er voor de leerlingen een reeks bijkomende initiatieven, zoals logopedie, bijwerkklassen, leesondersteuning en -stimulatie, socio-emotionele begeleiding, taal- en vervolgcoaching voor ex-OKAN-leerlingen. Er heerst een grote zorg voor de leerlingen en een betrokkenheid bij hun problematiek, hun persoonlijke en familiale situatie. Leerlingen worden gemotiveerd en gestimuleerd in hun leertraject. De klaspraktijk varieert van frontaal onderwijs tot interactief gebruik van les- en spelmateriaal. Deze verschillen in de didactische aanpak kunnen voor een deel worden verklaard door de vooropleiding van de leraren en de veelheid van schoolvakken waarvoor ze worden ingezet. Een verdere professionalisering van alle OKAN-leraren, interne multiplicatie van deskundigheid en reflectie over het didactisch handelen zijn hier werkpunten voor de vakgroep. De vakgroep voelt ook de nood aan bijkomende ondersteuning door de begeleidingsdienst. Er wordt sterk ingezet op het creëren en bewaken van een gedisciplineerd en rustig school- en lesklimaat via afspraken en procedures in het schoolreglement m.b.t. spijbelen, te laat komen, gedrag. Op deze manier slaagt men erin om deze heterogene leerlingengroep op een respectvolle manier op school te laten samenleven en –leren.

Uitrusting Door de aftandse staat van het schoolgebouw heerst er voor alle leerlingen en personeelsleden een onveilige situatie. Door de discontinuïteit in het beleid van de vestigingsplaats Marco Polo en de logge procedures van het schoolbestuur voor het aanvragen en aanschaffen van didactisch materiaal is de voorbije jaren niet of onvoldoende geïnvesteerd in digitale en visuele middelen (behoorlijke schoolborden, computers, beamers en projectieschermen in de klaslokalen). Bij gebrek hieraan werken veel leraren vaak frontaal met papieren beeldmateriaal, waarvan de leerlingen een kopie krijgen in zwart-wit, terwijl visuele ondersteuning bij de taalverwerving van anderstaligen een belangrijk aspect is.

3.1.1.2 Project algemene vakken (PAV) in de basisvorming eerste graad B-stroom (leerplan O/2/2010/198)

Voldoet

De ontwikkelingsdoelen worden voldoende evenwichtig en met voldoende aandacht voor het functionele karakter ervan aangeboden. De evaluatiepraktijk is in voldoende mate valide en vaardigheidsgericht.

Onderwijsaanbod De vakgroep heeft een duidelijke visie op het vak ontwikkeld met als uitgangspunt het weerbaar maken van de leerlingen. Om de leerlingen zelfredzaamheid aan te leren in de context van hun maatschappelijk, persoonlijk en schoolse leven, wordt de klemtoon gelegd op vaardigheden en attitudes. De vakgroep is geëngageerd en levert inspanningen om lesmateriaal te ontwikkelen dat afgestemd is op de behoeften en het niveau van de leerlingen.

De vakgroep heeft de leerdoelen in zes domeinen ondergebracht die overeenstemmen met de clusters van de ontwikkelingsdoelen. Alle leerdoelen worden voldoende evenwichtig aangeboden. Ze zitten verweven in opdrachten die vertrekken van vaardig en projectmatig onderwijs. Voor het ontwikkelen van de taalvaardigheid wordt echter niet voldoende vertrokken van levensecht taalmateriaal en van de reflectie op het eigen taalgebruik van de leerlingen.

De school kiest ervoor om zeven lessen geïntegreerd aan te bieden. De overige lessen worden georganiseerd als 'Nederlands' en 'wiskunde' en worden aangewend om te remediëren en/of nieuwe leerstof aan te brengen en in te oefenen. De samenwerking tussen de leraren verloopt behoorlijk, maar de afstemming van de lessen taal- en rekenvaardigheden op de noden van de leerlingen verloopt nog niet gestroomlijnd.

De vakgroep heeft binnen het curriculum oog voor een verticale ontwikkeling van de gekozen didactische werkvormen. De nadruk wordt vanaf de eerste graad gelegd op een projectmatige aanpak met een toenemende aandacht voor de ontwikkeling van de zelfstandigheid van de leerlingen. Een duidelijke leerlijn over de graden heen is echter nog onvoldoende expliciet aanwezig. Via interne professionalisering trachten de leraren zich de methodieken van projectmatig onderwijs eigen te maken.

Evaluatiepraktijk

De leerlingenevaluatie is voldoende afgestemd op de na te streven ontwikkelingsdoelen, maar transparante en duidelijke criteria voor de evaluatie van de deelvaardigheden zijn nog in ontwikkeling. Een vaardigheidsrapport vindt stilaan ingang. Hiermee trachten de leraren de vorderingen of tekorten van de deelvaardigheden in kaart te brengen. Ook de vakgerelateerde attitudes worden meegenomen in de evaluatie. De leerlingen krijgen informatie over de bereikte en niet-bereikte leerdoelen. De evaluatiecriteria voor onder meer de verschillende taalvaardigheden zijn

niet duidelijk vastgelegd. Ook afspraken over de normering, de communicatie erover en de gegevensverzameling over de leervorderingen zijn vatbaar voor verbetering.

Het vak PAV is de bezieler van een ruimere vaardigheidsevaluatie in de school via een portfolio. De leerlingen beoordelen hiermee in de eerste plaats zelf hun leerprestaties voor de verschillende vakken. Tweemaal per schooljaar volgt een portfoliogesprek en een presentatie. De leerlingen ontvangen dan feedback over hun vorderingen en werkpunten. Het portfolio opent mogelijkheden tot een bredere toepassing op een aantal domeinen binnen PAV.

In het tweede leerjaar is de evaluatie niet steeds voldoende vaardigheidsgericht. Dit geldt zeker voor de van PAV losgekoppelde lesuren Nederlands en rekenvaardigheid. De leerstof en de bijhorende evaluatie bestaan hier vaak nog uit toepassingen die buiten een zinvolle context worden aangeboden. Ook richt het portfolio zich nog onvoldoende op de beoordeling van competenties.

Leerbegeleiding Afspraken over de begeleiding van het leerproces worden noch op schoolniveau, noch op vakgroepniveau gemaakt. Leertechnieken en -strategieën worden dan ook leraarafhankelijk ingevuld. De leerlingen worden vanaf de eerste graad vertrouwd gemaakt met activerende werkvormen. Zij worden ook sterk betrokken bij het lesproces. Vormen van zelfevaluatie bevorderen hun kritisch denkvermogen. De nodige hulpmiddelen (stappenplannen en instructiekaarten) zijn beschikbaar om probleemoplossend denken te stimuleren. Het schoolbeleid maakt werk van een verbeterde analyse van de beginsituatie van de leerlingen. De informatiedoorstroming van algemene gegevens verloopt vrij vlot. Gegevens over leermoeilijkheden werden tot vorig jaar door een remedial teacher opgevolgd en gecommuniceerd met de vakgroep. Wegens een personeelsswissel zoekt de school op het ogenblik van de doorlichting naar een geschikte vervanging. De leerlingen verschillen behoorlijk wat hun beheersingsniveau van de diverse vaardigheden betreft. Hun taalbeheersing is vaak behoorlijk zwak. Het ontbreekt tot dusver aan valabele instrumenten om bepaalde gegevens in kaart te brengen. Een doelgerichte afstemming van de remediërende initiatieven op de noden van de doelgroep is nog niet ontwikkeld.

Uitrusting De materiële ondersteuning voldoet, maar de beschikbare uitrusting varieert sterk van leslokaal tot leslokaal. Woordenboeken, atlanten en andere naslagwerken zijn wel beschikbaar, maar niet steeds gemakkelijk inzetbaar. Sommige lokalen beschikken over multimedia, andere zijn veeleer bescheiden aangekleed. Waar een digitaal bord ter beschikking is, zetten de leraren dit functioneel in. Voor het tweede leerjaar ontbreekt het aan leslokalen met voldoende materiële middelen om competentiegericht te kunnen werken. Vooral de beschikbaarheid over ICT-middelen is ontoereikend. Dit schooljaar werden wel tablets aangekocht om de ICT-integratie te bevorderen.

3.1.1.3 Project algemene vakken (PAV) in de basisvorming van bso tweede graad in de studierichtingen Handel en Haarzorg (leerplannen O/2/2007/078 en O/2/2012/078)

Voldoet

De eindtermen worden vrij volledig en met voldoende aandacht voor de diverse functionele inhouden aangeboden. Sinds vorig schooljaar wordt sterker uitgegaan van de leerplandoelstellingen. De evaluatiepraktijk is in voldoende mate afgestemd op de leerplandoelen.

Onderwijsaanbod Sinds vorig schooljaar heeft de overgang van een thematische aanpak naar meer projectmatig werken gezorgd voor een sterkere aandacht voor de leerplandoelstellingen en het overwegend functionele karakter ervan. Zoals in de eerste graad vertrekt de vakgroep van een duidelijke visie op het vak met als uitgangspunt het weerbaar maken van de leerlingen. Om de leerlingen zelfredzaamheid aan te leren wordt de klemtoon gelegd op vaardigheden en attitudes. Tevens is de leerverantwoordelijkheid meer naar de leerlingen verschoven. Via vormen van zelfgestuurd leren wordt meer klemtoon gelegd op de ontwikkeling van hun zelfredzaamheid. Taal- en rekenvaardigheid worden soms nog onvoldoende geïntegreerd en te weinig vanuit functioneel oogpunt benaderd. Ook de aandacht voor differentiatie in het aanbod van deze vaardigheden is vrij beperkt, zodat de leerlingen nog onvoldoende op maat worden begeleid om hun taal- en rekenvaardigheid te ontwikkelen. Een graduele opbouw in de beheersing van de diverse vaardigheden is nog niet aanwezig. Een duidelijk verwachtingspatroon werd nog niet uitgeschreven. Tijd- en ruimtewustzijn krijgen niet steeds voldoende ruimte binnen de projecten. De integratie van de actualiteit verloopt mondjesmaat. Er werden hierrond nog geen afspraken gemaakt binnen de vakgroep.

Evaluatiepraktijk Binnen de evaluatiepraktijk komen de leerplandoelen overwegend aan bod. De leerlingenevaluatie evolueert sterker in de richting van permanente evaluatie. De vakgroep heeft hiervoor een aantal instrumenten ontwikkeld, maar de implementatiefase ervan is nog niet voltooid. Zoals in de eerste graad werden de evaluatiecriteria voor onder meer de verschillende taalvaardigheden nog niet duidelijk vastgelegd. Het gevolg is dat hierdoor een duidelijke leerlijn ontbreekt en het groeipotentieel van de leerlingen nog niet voldoende aandacht krijgt. De formatieve evaluatie evolueert in de richting van het bieden van leerkansen aan de leerlingen. Hierdoor worden individuele leerproblemen gedetecteerd om een doelgericht remediëringstraject uit te tekenen. Via het portfolio kunnen leerlingen zelf bewijsmateriaal verzamelen om aan te tonen dat ze bijleren, dat ze zichzelf bijsturen. Zo worden ze verplicht om na te denken over hun eigen werkmethode, aanpak en manier van leren.

Leerbegeleiding Leertechnieken en -strategieën worden geleidelijk sterker aangewend binnen het leerproces. Dit schooljaar wordt ernaar gestreefd om de beginsituatie van de leerlingen beter in kaart te brengen. Via remediëringdagen wordt vervolgens getracht de tekorten bij te werken. Het gebruik van activerende werkvormen wordt vanuit de eerste graad doorgetrokken. De leerlingen zijn duidelijk al vertrouwd met zelfgestuurd leren. Vormen van zelfevaluatie bevorderen hun kritisch denkvermogen. Gegevens over leermoeilijkheden waren vorig schooljaar beschikbaar en via een handelingsfiche werden de noodzakelijke ondersteunende maatregelen genomen.

Uitrusting Om informatie functioneel te verwerven en verwerken voldoet de materiële uitrusting niet. De mogelijkheid bestaat wel om ICT-lokalen te reserveren, maar dit verloopt niet steeds voldoende vlot. Hierdoor ontbreken de mogelijkheden om bepaalde leerinhouden op verschillende manieren voor te stellen en aan te brengen, onder andere via tekst, grafieken, schema's, geluid en beeldmateriaal.

Personeelskenmerken Door de vrij talrijke wisselingen in de personeelsbezetting en in de toekenning van de lesopdrachten is het niet eenvoudig om een leerlijn aan te houden en vakdeskundigheid op te bouwen. Vanaf dit schooljaar lijkt hierin meer stabiliteit te komen. De vakgroepwerking is pas de voorbije twee schooljaren in gunstige zin geëvolueerd. Op dit ogenblik zorgt een goede informele samenwerking voor een verhoogde gelijkgerichtheid. Het reflecterend vermogen van de vakgroep en de aansturing door een coördinator vormen bijkomende, maar daarom niet minder belangrijke troeven in het verder uitbouwen van het curriculum PAV.

3.1.1.4 Nederlands in de basisvorming van tso tweede graad in de studierichtingen Handel en Bio-esthetiek (leerplan O/2/2002/117)

Voldoet niet

Binnen het curriculum van de tweede graad worden de eindtermen Nederlands niet volledig aangeboden en niet voldoende verwerkt in functionele contexten. Het handboek wordt als leidraad gehanteerd en het leerplan wordt niet voldoende als vertrekpunt genomen voor het uitwerken van het curriculum. Vooral de doelen rond taalvaardigheid worden uit het oog verloren. De evaluatiepraktijk is eveneens niet voldoende afgestemd op de leerplandoelen.

Onderwijsaanbod De nadruk wordt in sterke mate gelegd op taalbeschouwende elementen, begrijpend lezen en structurerend lezen. De begeleiding van de leerlingen in het leerproces naar receptieve en productieve taalbeheersing staat op de achtergrond. Hierdoor wordt onvoldoende gewerkt met en gestreefd naar een levend, adequaat taalgebruik. De vaardigheden tot mondeling en schriftelijk communiceren komen wel aan bod, maar worden niet doelgericht gestimuleerd en ontwikkeld. De vijf vaardigheden (luisteren, spreken, lezen, schrijven en kijken) staan niet voldoende centraal. Daarnaast komen zij bijna niet geïntegreerd aan bod, zoals dit het geval is in de meeste communicatieve situaties. De leerlingen leren niet voldoende reflecteren over hun eigen en andermans taalgebruik. Taalbeschouwing wordt veeleer als kennis opgevat

en wordt niet aangeboden op basis van een beginsituatie- of foutenanalyse. Taalbeschouwing wordt hierdoor zelden functioneel benaderd en staat onvoldoende in dienst van een verhoging van de taalvaardigheid van de leerlingen.

Veel nadruk wordt gelegd op de beheersing van de leesvaardigheid: begrijpend lezen, structurerend lezen en tekstanalyse. Hiervoor wordt een variatie aan tekstmateriaal en tekstsoorten aangeboden. De andere vaardigheden komen wel aan bod, maar hiervoor werden nog geen te bereiken doelstellingen opgesteld.

Het leesportfolio vormt een voorbeeld van goede praktijk. De leerlingen worden uitgedaagd om meerdere literaire vormen te verkennen. Via zelfevaluatie worden zij ook sterk betrokken bij hun vorderingen en bij het eindresultaat.

Evaluatiepraktijk	De leerlingenevaluatie dekt slechts een beperkt aantal leerplandoelen en is bijgevolg niet valide. De evaluatie bestaat zowel uit een formatieve als uit een summatieve gegevensverzameling. Op schoolniveau is hiervoor een verdeelsleutel ontwikkeld. Binnen de formatieve evaluatie is het onduidelijk hoe en in welke mate de taalvaardigheden geëvalueerd worden. De summatieve evaluatie is vrij eenzijdig opgevat rond taalbeschouwende elementen (woordenschat, spelling en zinsontleding), tekstanalyse en begrijpend lezen. De evaluatie is vaak ook onvoldoende transparant wegens het ontbreken van vooraf afgesproken en gecommuniceerde criteria. In een aantal gevallen ontbreekt ook de puntenverdeling. De formatieve evaluatie wordt niet gehanteerd om het leerproces van de leerlingen bij te sturen of om individuele leermoeilijkheden op te sporen en vervolgens een doelgericht remediëringstraject uit te tekenen.
Leerbegeleiding	De leraars trachten het leef- en leerklimaat aangenaam te maken voor hun leerlingen. Er is voldoende ruimte voor inbreng en interactie. De leerlingen zijn echter nog niet vertrouwd met het hanteren van activerende en taalgerichte werkvormen. Ze worden onvoldoende betrokken bij hun leerproces. Leerlingen met specifieke moeilijkheden krijgen bijkomende ondersteuning.
Uitrusting	De aanbevolen materiële uitrusting is slechts in beperkte mate beschikbaar. Multimedia-voorzieningen en middelen tot ICT-integratie zijn niet permanent inzetbaar.
Personeelskenmerken	De vakgroepwerking heeft af te rekenen met frequente wisselingen in de personeelsbezetting, waardoor het vakoverleg moeizaam verloopt en van verticale samenhang weinig sprake is. Op het ogenblik van de doorlichting dienden nog leraars Nederlands voor de eerste graad A-stroom en de derde graad tso te worden aangeworven. De samenwerking binnen de tweede graad verloopt wel goed. De vakgroep heeft het nieuwe leerplan (O/2/2012/117) dat bij aanvang van dit schooljaar in het eerste leerjaar werd ingevoerd, nog niet als basisdocument genomen voor het bijsturen van het curriculum. Het vakhoofd is zich wel bewust van de noodzakelijke opwaardering van de taalvaardigheden en heeft een visie en actiepunten hierrond ontwikkeld.

3.1.1.5 Toegepaste economie/Boekhouding in het specifiek gedeelte van tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan O/2/2010/138)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen worden aangeboden. De evaluatiepraktijk voldoet.

Onderwijsaanbod In de tweede graad is de leerplanrealisatie aanvaardbaar. In het eerste leerjaar wordt het onderdeel handelseconomie vrij volledig behandeld. Afwijkend van het leerplan wordt ook de prijsvorming bij monopolie, oligopolie en monopolistische concurrentie bestudeerd. Wat de boekhouding betreft, wordt in het eerste leerjaar niet enkel de enkelvoudige boekhouding bestudeerd, maar wordt ook al gestart met de basis van het dubbel boekhouden. Doordat wel de balansrekeningen, maar nog niet de resultatenrekeningen worden aangebracht, verlopen sommige boekingen niet helemaal volgens de regels van de kunst. Het onderdeel ondernemen werd vorig schooljaar hoofdzakelijk theoretisch aangebracht. Dat is niet in overeenstemming met de projectmatige aanpak die het leerplan verwacht. Daardoor zijn verscheidene doelstellingen van dit onderdeel niet bereikt. Omdat dit een eenmalig gebeuren betreft, veroorzaakt door uitzonderlijke omstandigheden, geeft deze vaststelling geen aanleiding tot het formuleren van een beperkt gunstig advies. In het tweede leerjaar verloopt de studie van de dubbele boekhouding vrij volledig en diepgaand. Wel zijn de doelstellingen in verband met het krediet niet behandeld. Ook kan uit de leerlingennotities en de leerlingenagenda's niet worden afgeleid of alle doelstellingen in verband met de afschrijvingen en de voorraadwijziging aan bod zijn gekomen. Dat is ook het geval voor het virtueel kantoor. Hoewel de examenvragen aantonen dat de voornaamste doelstellingen van dit onderdeel werden aangebracht, zijn er geen realisatiebewijzen voor het behandelen van de doelstellingen in verband met het telefoongesprek en de boekhouding aan de hand van een boekhoudpakket.

Uitrusting Aan de minimale materiële vereisten is grotendeels voldaan. Er werden geen fundamentele tekorten vastgesteld. In de leslokalen beschikken de leraren over een of meer computers, soms ook over een beamer. Wel laat de toestand van de krijtborden te wensen over: de aantekeningen zijn soms moeilijk leesbaar. In het eerste leerjaar wordt bij de onderdelen handelseconomie en ondernemen gebruik gemaakt van ICT. Toch gebeurt dit nog te weinig frequent. In het tweede leerjaar wordt ICT ingezet bij het virtueel kantoor, maar niet bij boekhouden, waardoor enkele leerplandoelstellingen niet gerealiseerd worden.

Evaluatiepraktijk In het eerste leerjaar wordt doorheen het jaar frequent getoetst. Daarbij valt op dat de handelsdocumenten niet bevraagd worden en dat er maar één toets is over het onderdeel ondernemen. De toetsen zijn verzorgd opgesteld en bevatten een puntenverdeling per vraag. Voor het onderdeel handelseconomie worden in de toetsen regelmatig vragen aangetroffen die niet beantwoorden aan een leerplandoelstelling. Ook peilen de vragen van dit onderdeel overwegend naar kennisreproductie. Toepassingsgerichte vragen komen heel wat minder voor. Dezelfde tekorten worden aangetroffen bij de examens. Voor het onderdeel handelseconomie kunnen verscheidene vragen niet gekoppeld worden aan een leerplandoelstelling. Bovendien is de vraagstelling van dit onderdeel veeleer gericht op kennis dan op toepassing. Het onderdeel ondernemen wordt slechts beperkt bevraagd. Dit alles doet afbreuk aan de examens als maatstaf voor het

bereiken van de leerplandoelstellingen door de leerlingen. Wat het tweede leerjaar betreft, kan de school geen toetsen voor boekhouden voorleggen. Leerlingenagenda's tonen aan dat die wel degelijk werden afgenomen. Voor het virtueel kantoor worden tijdens het schooljaar vooral attitudes beoordeeld. Zowel voor boekhouden als voor het virtueel kantoor worden examens afgenomen. Voor boekhouden sluiten de vragen over het algemeen goed aan bij de leerplandoelstellingen. Toch worden soms nog leerinhouden bevraagd die al in het eerste leerjaar behandeld werden. Voor het virtueel kantoor worden in het eindexamen gedeeltelijk dezelfde leerplandoelstellingen bevraagd als in het eerste examen. Positief is dat alle examens, zowel die van het eerste als het tweede leerjaar, een puntenverdeling bevatten tot op het niveau van de deelvraag. Minder positief is dat dezelfde examenvragen jaarlijks terugkomen. Dit wijst erop dat de vakgroep onvoldoende begaan is met het kritisch analyseren van de examenvragen met het oog op gewenste bijstellingen.

Leerbegeleiding Wat de leerbegeleiding betreft, worden vooral in het eerste leerjaar inspanningen geleverd om de zelfstandigheid van de leerlingen bij het verwerken van de leerinhouden te verhogen. Waar aanvankelijk voorzien wordt in een sterke sturing bij wat de leerlingen moeten kennen en kunnen, wordt deze sturing gaandeweg afgebouwd. Wel krijgen de leerlingen weinig ondersteuning bij het leren structureren en samenvatten. In het tweede leerjaar is de leerbegeleiding beperkt. Na afloop worden de toetsen steeds doorgenomen met de leerlingen. Ook worden vaak herhalingsmomenten ingelast. Op het remediërsaanbod (extra-oefeningen en/of remediërslessen) gaan de leerlingen doorgaans niet in.

3.1.1.6 Bio-esthetiek in het specifiek gedeelte van bso de derde graad in de studierichting Haarzorg (leerplan O/2/2004/253)

Voldoet niet

De lessen bio-esthetiek zijn te sterk gefocust op schoonheidsverzorging, meer specifiek op gelaatsverzorging. Hierdoor worden de leerplandoelstelling m.b.t. handverzorging in onvoldoende mate gerealiseerd. De evaluatie is onvoldoende leerplangericht.

Onderwijsaanbod De organisatie van de lessen bio-esthetiek in tweewekelijkse blokken van vier lesuren bevordert de realisatie van gelaatsverzorging als onderdeel van schoonheidsverzorging. Inoefenmomenten m.b.t. het uitvoeren van handverzorging binnen een bepaalde tijd komen in dit organisatiemodel haast niet aanbod. Uit leerlingendocumenten blijkt ook dat aspecten van make-up te weinig worden benut in het kader van morfologie.

Uitrusting De school beschikt over voldoende goed uitgeruste werkposten voor bio-esthetiek. Door de beperking van het aantal werkposten in de vaklokalen bio-esthetiek kunnen maar een beperkt aantal leerlingen participeren aan de lessen. Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat leerlingen voor elkaar als model fungeren. Hierdoor wordt de effectieve lestijd gehalveerd. Om de kostprijs van het onderwijs te drukken stelt de school de benodigdheden, producten en cosmetica ter beschikking van de leerlingen.

Evaluatiepraktijk Omdat de evaluatie hoofdzakelijk focust op schoonheidsverzorging, meer specifiek op gelaatsverzorging, is de evaluatie niet voldoende leerplangericht. Nochtans is het beroep van schoonheidsspecialiste en kapper gereguleerd, de beroepsbekwaamheid van schoonheidsspecialisten en kappers is omschreven in het KB van 21-12-2006 (BS 03-03-2007).

Leerbegeleiding De schoolagenda wordt nog onvoldoende benut als een instrument in de leerbegeleiding. Tijdens doorlichting werd vastgesteld dat agenda's niet altijd correct worden ingevuld en verscheidene leerlingen soms andere items noteren voor een bepaald vak.
Inhaallessen voor leerlingen worden op initiatief van de leraar georganiseerd tijdens de middagpauze.

3.1.1.7 Dameskappen en herenkappen in het specifiek gedeelte van bso derde graad in de studierichtingen Haarzorg en Haarstilis (leerplannen O/2/2004/253 en O/2/2004/004)

Voldoet

Door de frequente toepassingen op modellen worden de leerplandoelstellingen PV en TV dameskappen en herenkappen in de studierichtingen bso Haarzorg en bso Haarstilis in voldoende mate gerealiseerd.

Onderwijsaanbod Voor de vakonderdelen permanent, kleuring, snit en herenkappen voeren de leerlingen conform het leerplan haast iedere praktijkles toepassingen uit op modellen.

De leerplannen Haarzorg beogen een integratie van praktijk en theorie voor de diverse vakonderdelen. Deze integratie wordt gehypothekeerd door contextgegevens zoals de instroom van 'nieuwe' leerlingen, wat het lesrendement bij de start van het schooljaar hypothekeert. Tijdens de lessen wordt voldoende tijd besteed aan de integratie van de theorie in de praktijk, maar het beheersen van de theoretische basiskennis wordt niet altijd getoetst. Zo werd tijdens de doorlichting vastgesteld dat niet elke leerling de noodzakelijke theorie volledig beheerst.

Voor de lessen salonwerk beschikt de school over een gevarieerd modellenbestand dat de leerplanrealisatie bevordert. Wel zijn er leraargebonden verschillen m.b.t. het aantal modellen.

Hoewel er binnen de vakgroep afspraken zijn gemaakt, stuit de implementatie ervan op leraargebonden interpretaties en/of verschillen m.b.t. vaardigheden, nauwkeurigheid van uitvoering en tempo in hoofde van de individuele leerling.

Voor alle theoretische vakken zijn leerlingencursussen opgesteld die gebaseerd zijn op een leerplanstudie.

De school opteert voor alternerende stages in de eindjaren. Administratief vertonen de stagedocumenten hiaten, wat tot een juridisch dispuut kan leiden. Het algemeen stagedossier bevat geen gegevens over de activiteiten van de stagebegeleiders (SO 2002/09 punt 9). De stagedoelen stemmen overeen met het leerplan. Het inventariseren van de stageactiviteiten is nog niet efficiënt, waardoor het mogelijk is dat stagiairs op bepaalde stageplaatsen veel routinetaken uitvoeren. Hierdoor misten de stages van enkele leerlingen vorig schooljaar de noodzakelijke diepgang.

De praktijklessen zijn meestal in blokken geroosterd. Om de leerplanrealisatie te optimaliseren wordt ook extramuraal praktijkonderricht georganiseerd.

De school neemt deel aan diverse projecten en organiseert verscheidene activiteiten. Uit leerlingendocumenten blijkt dat er vorig schooljaar ten gevolge daarvan veel lesuitval was, waardoor de leerplanrealisatie onder druk komt te staan.

Uitrusting Elke vakleraar beschikt over een eigen praktijklokaal. De vaklokalen dames- en herenkappen zijn zeer goed uitgerust en bieden voldoende mogelijkheden voor salonwerk. Oefenmateriaal, specifieke kappersbenodigdheden en verwerkingsproducten zijn voldoende aanwezig om de leerplandoelstellingen te realiseren. Hoewel de school beschikt over een draadloos netwerk, ontbreekt de implementatie van adequate multimedia in de praktijklokalen. Zo is de aanwending van ICT in de praktijk quasi onbestaande. Hierdoor is de visualisering van snittechnieken en diverse specifieke toepassingen onvoldoende en primeert de bord- en krijtdidactiek nog steeds.

Evaluatiepraktijk Hoewel binnen de vakgroep afspraken rond evaluatie zijn gemaakt, worden ze nog niet altijd nageleefd. Hierdoor is de evaluatie soms nog te leraargebonden, wat deels de verscheidenheid aan kennis en vaardigheden bij de leerlingen verklaart. Ook werd vastgesteld dat een enkele leerling ondanks zwakke resultaten toch wordt meegenomen naar een hoger leerjaar, waar hij/zij opnieuw zwak presteert. De geïntegreerde proef (GIP) is van een behoorlijk niveau. De gestadige wijziging van de leerlingenpopulatie en de blijvende aandacht voor kwaliteit maken het noodzakelijk dat de vakgroep de invulling van de GIP jaarlijks bijstuurt, met het oog op een kwaliteitsvolle en modetrendgebonden invulling van de GIP en een adequate en leerplangerichte evaluatie ervan.

Leerbegeleiding De progressie van de leerlingen wordt door de meeste leraren overzichtelijk geïnventariseerd. De instroom van leerlingen, die in een aantal gevallen taalarm zijn, vaak afwezig zijn en een gebrek aan motivatie vertonen, bemoeilijkt het klasmanagement en het optimaal inventariseren van hun schoolse vorderingen. In deze context is differentiatie en/of remediëring tijdens de contacturen moeilijk. Inhaallessen voor leerlingen worden op initiatief van de leraar georganiseerd, meestal tijdens de middagpauze.

3.1.1.8 Project algemene vakken (PAV) in de basisvorming van bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan O/2/2004/228)

Voldoet niet

Binnen het curriculum van de derde graad worden de eindtermen onvolledig aangeboden en niet voldoende verwerkt in functionele contexten. Het aangeboden lesmateriaal is kwaliteitsvol, maar dekt een te beperkt aantal leerplandoelen. De evaluatiepraktijk is eveneens niet in voldoende mate afgestemd op deze leerplandoelen. Het algemeen beheersingsniveau overstijgt nauwelijks dit van de tweede graad.

Onderwijsaanbod De studierichting Verzorging wordt ingericht op de vestigingsplaats Marco Polo. Onder meer door een gebrek aan beleidsmatige aansturing en opvolging van de vakgroep worden de leerplandoelen onvolledig en vrij eenzijdig benaderd. Er is geen overleg met of aansluiting van de vakgroep met deze van de andere vestigingsplaatsen. De leerinhouden worden niet voldoende in samenhang en geïntegreerd aangeboden. Een thematische benadering overheerst op een projectmatige aanpak. Hierdoor wordt er onvoldoende (leer)verantwoordelijkheid bij de leerlingen gelegd. De hoofddoelstelling om efficiënt te functioneren in persoonlijke, maatschappelijke, leer- en werksituaties staat niet voldoende op de voorgrond. Het gaat hierbij om functionele geletterdheid en om

vaardigheden met betrekking tot problemen oplossen en werken in teamverband.

Binnen de functionele taalvaardigheid ligt de nadruk vooral op begrijpend lezen en taalbeschouwende aspecten (spelling en woordenschat). Spreken en luisteren worden occasioneel en niet voldoende doelgericht behandeld. De schrijfvaardigheid heeft zelden een functioneel karakter. De leerlingen leren onvoldoende reflecteren over hun eigen taalgebruik.

De rekenvaardigheid komt voldoende aan bod, maar wordt nog onvoldoende geïntegreerd en te weinig vanuit functioneel oogpunt benaderd. Via de themakeuze krijgen tijd- en ruimtebewustzijn voldoende ruimte. De leerlingen leren werken met de atlas en de actualiteit wordt regelmatig in de lessen geïntegreerd.

De grootste tekorten met betrekking tot de eindtermclusters liggen op het vlak van de organisatiebekwaamheid, het verhogen van de maatschappelijke weerbaarheid en het invullen van verantwoordelijkheid door de leerlingen. Algemene maatschappelijke verschijnselen worden behandeld via de themakeuze, maar de relevantie om zelfstandig te kunnen functioneren binnen hun leefwereld en de maatschappij wordt onvoldoende benadrukt. De leerplanvisie om de leerlingen taakgericht en zelfstandig te laten werken aan complexe opdrachten, is ontoereikend aanwezig.

Evaluatiepraktijk De leerlingenevaluatie dekt slechts een beperkt aantal leerplandoelen en is bijgevolg niet valide. De evaluatie is vaak ook onvoldoende transparant. De aanbevelingen en de talrijke voorbeelden die in het leerplan staan hebben nog niet hun weg naar de evaluatiepraktijk gevonden. Evaluatiecriteria voor de diverse vaardigheden werden nog niet vastgelegd. De verwachtingen en het beheersingsniveau zijn niet voldoende geëxpliciteerd.

De formatieve evaluatie wordt niet gehanteerd om het leerproces van de leerlingen bij te sturen of om individuele leermoeilijkheden op te sporen en om vervolgens een doelgericht remediëringstraject uit te tekenen.

Leerbegeleiding Het leerklimaat is aangenaam en de leerlingen worden betrokken bij het leerproces. Er is voldoende ruimte voor inbreng en interactie. De leerlingen zijn echter nog niet vertrouwd met vormen van zelfgestuurd leren en met activerende werkvormen. Ze worden onvoldoende uitgedaagd om meer verantwoordelijkheid te nemen met betrekking tot hun organisatiebekwaamheid en het opbouwen van hun weerbaarheid.

Uitrusting Om informatie functioneel te kunnen verwerven en verwerken voldoet de materiële uitrusting niet. De minimale uitrusting bestaat uit woordenboeken, atlassen en rekenmachines, maar van een krachtige leeromgeving kan niet worden gesproken. Multimedievoorzieningen en mogelijkheden tot ICT-integratie ontbreken.

3.1.1.9 Stages in het specifiek gedeelte van bso derde graad in de studierichtingen Verzorging en Thuis- en bejaardenzorg/Zorgkundige (leerplannen O/2/2007/488 en O/2/2010/269)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden tijdens de stages in onvoldoende mate gerealiseerd. De evaluatie is niet leerplangericht.

Onderwijsaanbod De stages in de derde graad Verzorging en in het derde leerjaar van de derde graad Thuis- en bejaardenzorg/Zorgkundige zijn vooral gericht op de aspecten m.b.t. verzorging. Nochtans bevat de lessentabel van het leerplan ook stages voor opvoedkunde en de lessentabel van Thuis- en bejaardenzorg ook stages voor huishoudkunde. Momenteel hanteert de vakgroep zowel voor de stages in Verzorging als in Thuis- en bejaardenzorg/Zorgkundige een uniforme stage-activiteitenlijst. Deze lijst is niet geënt op de zorgprocessen van de respectieve leerplannen. Bovendien maakt de vakgroep Verzorging geen opdeling voor enerzijds kinderzorg en anderzijds bejaardenzorg. De huidige stages Thuis- en bejaardenzorg/Zorgkundige bieden het aspect “thuiszorg” niet aan.

Onderwijsorganisatie Hoewel de sector vraagt om blokstages waarbij de leerling-stagiair kan participeren aan reële situaties van het werkveld, organiseert de school alternerende stages en een korte blokstage. Het huidige organisatiemodel biedt geen garanties voor het uitdiepen van de verscheidende zorgprocessen en remt de relatie tussen de zorgvrager en de verzorgende/zorgkundige. De stageovereenkomst vertoont hiaten, wat bij een juridisch dispuut tot discussie kan leiden. Het algemeen stagedossier bevat geen gegevens over de activiteiten van de stagebegeleiders (SO 2002/09 punt 9).

Evaluatiepraktijk De evaluatie van de stages is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen m.b.t. de zorgprocessen. Nochtans bevatten de respectieve leerplannen concrete doelstellingen m.b.t. de zorgprocessen. Inhaalstages worden schooljaaroverstijgend georganiseerd, wat strijdig is met het BVR 31/08/2001 (SO 74 punt 2).

Leerbegeleiding De gegevens van de stage-activiteitenlijst worden nog onvoldoende benut om het leerproces te sturen. Uit de stagedocumenten blijkt dat sommige leerlingen veel routinetaken uitvoeren.

3.1.1.10 Bio-esthetiek en toegepaste wetenschappen (biologie, chemie en fysica) in het specifiek gedeelte van tso derde graad in de studierichting Schoonheidsverzorging (leerplan O/2/2008/326)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen van bio-esthetiek en toegepaste wetenschappen worden in onvoldoende mate gerealiseerd. De onderwijsorganisatie en de infrastructuur hypothekeren de leerplanrealisatie ernstig. De evaluatie is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod Het curriculum van schoonheidsspecialist werd vorig schooljaar voor de eerste maal vervolledigd. De samenzettingen in de tweede graad tso Bio-esthetiek werken remmend op de theoretische basisondersteuning voor de derde graad Schoonheidsverzorging. In de derde graad worden de leerlingen voor toegepaste biologie (anatomie) en toegepaste chemie (cosmetologie) samengezet. Deze samenzetting belemmert de

leerplanrealisatie van het curriculum voor schoonheidsspecialist. De samenstelling van de toegepaste vakken hypothekeert ook de noodzakelijke ondersteuning voor de theorie van het vak bio-esthetiek, die op zijn beurt essentieel is voor het praktijkonderricht.

Uit leerlingendocumenten blijkt dat er vorig schooljaar veel lesuitval was door deelname aan diverse projecten en verscheidene extramurale activiteiten, waardoor de leerplanrealisatie nogmaals onder druk komt te staan.

De leerplanrealisatie wordt ook onder druk gezet door de beperkte cognitieve vaardigheden van de leerlingen.

Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat een aantal leerlingen de specifieke basiskennis van de tweede graad nog onvoldoende beheersen.

Ook het lesrendement van sommige lessen ligt vrij laag. Afspraken betreffende het realiseren van doelstellingen m.b.t. hygiëne dienen nog op punt te worden gesteld.

Dit alles maakt dat bij de start van het schooljaar meer wordt uitgegaan van de beginsituatie van de leerlingen dan dat de leerplandoelstellingen adequaat worden gerealiseerd. Daardoor gaan de doelstellingen van de toegepaste vakken als ondersteunend element in het curriculum van de opleiding verloren.

De school opteerde vorig jaar voor alternerende stages in beide leerjaren. Dit schooljaar worden enkel in het eindjaar stages georganiseerd. De stagedocumenten vertonen administratief enkele hiaten, wat bij een juridisch dispuut tot discussie kan leiden. Het algemeen stagedossier bevat geen gegevens van de activiteiten van de stagebegeleiders (SO 2002/09 punt 9). De stage-activiteitenlijst is nog niet volledig geënt op het leerplan, zeker voor wat het uitvoeringsniveau betreft. Vorig schooljaar werden de stageactiviteiten nog niet efficiënt geïnventariseerd. Hierdoor voerden een aantal stagiairs veel routinetaken uit. Dit alles maakt dat de stages van vorig schooljaar voor een enkele leerling de noodzakelijke diepgang misten.

Uitrusting De school beschikt over goed uitgeruste werkposten voor bio-esthetiek. Apparaten, specifieke benodigdheden, verwerkingsproducten en cosmetica zijn voldoende aanwezig om de leerplandoelstellingen te realiseren. Door de beperking van het aantal werkposten in de vaklokalen bio-esthetiek kunnen maar een beperkt aantal leerlingen participeren aan de lessen. Zo konden vorig schooljaar niet alle leerlingen participeren aan de les met toepassingen op modellen. Dit hypothekeert de leerplanrealisatie ernstig. Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat leerlingen voor elkaar als model fungeren, waardoor de effectieve lestijd wordt gehypothekeerd. Voor de toegepaste vakken beschikt de school niet over de noodzakelijke minimale materiële vereisten conform het leerplan. Hierdoor kunnen de lessen niet veilig verlopen. Sommige lessen tv bio-esthetiek worden georganiseerd in de praktijklokalen. Hoewel de school beschikt over een draadloos netwerk, worden de multimedia in de praktijklokalen niet benut. Zo is de aanwending van ICT in de praktijk quasi onbestaande. Hierdoor is de visualisering van theoretische en praktische items voor de leerlingen onvoldoende.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is verscheiden. Voor de toegepaste en de theoretische component van het vak bio-esthetiek is de evaluatie gebaseerd op toetsen en examens. In de examens primeren reproduceervragen. De examens zijn meer afgestemd op het niveau van de leerlingen dan op de leerplandoelstellingen. Een aantal toegepaste aspecten van het leerplan worden beperkt en/of niet geëvalueerd.

In de praktijklessen wordt de integratie van de theorie niet altijd getoetst. De evaluatiegegevens worden nog onvoldoende benut voor remediëring en/of verdieping.

De evaluatiegegevens van de stage-activiteitenlijst worden nog onvoldoende benut om het leerproces te sturen. Uit de stagedocumenten blijkt dat sommige leerlingen veel routinetaken uitvoeren.

De vakgroep is nog zoekende voor de invulling van de GIP, die vorig schooljaar voor de eerste maal werd georganiseerd.

Leerbegeleiding De schoolagenda wordt nog onvoldoende benut als een instrument in de leerbegeleiding. Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat agenda's niet altijd correct worden ingevuld en verscheidene leerlingen soms andere items noteren voor een bepaald vak.

Inhaallessen voor leerlingen worden op initiatief van de leraar tijdens de middag georganiseerd.

Om de kostprijs van het onderwijs te drukken stelt de school benodigdheden, producten en cosmetica ter beschikking van de leerlingen.

Personeelskenmerken De vakgroepwerking wordt belemmerd door de vele personeelsswissels en is veeleer informeel door het gering aantal vakleraren. Overleg met het vak bedrijfsbeheer was vorig schooljaar quasi onbestaande.

3.1.1.11 Toegepaste economie - bedrijfsbeheer in het specifiek gedeelte van bso derde graad in de studierichting Haarstilist en van tso derde graad in de studierichting Schoonheidsverzorging (leerplan O/2/2010/386)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden niet met de nodige diepgang gerealiseerd. Dit alles maakt dat het bijkomende attest over basiskennis van het bedrijfsbeheer (SO 2008/01) ten onrechte werd uitgereikt. De evaluatie is onvoldoende leerplangericht.

Onderwijsaanbod De aangeboden lessen bevatten veeleer algemene economische aspecten. Hierdoor komt de realisatie van doelstellingen m.b.t. het zelfstandig uitbaten van een zaak minder expliciet aan bod. Een aantal doelstellingen rond de cluster "Een investerings- en financieel plan opzetten" wordt niet gerealiseerd. In de leerlingendocumenten zijn weinig sporen van de inkleuring eigen aan de toekomstige beroepsuitoefening gevonden.

De leerlingendocumenten van vorig schooljaar tonen aan dat de curriculumopbouw weinig structuur heeft en dat het lesritme erg traag is. Het leerplan Toegepaste economie (bedrijfsbeheer) wordt in één leerjaar aangeboden naar rato van vier wekelijkse lestijden, dit schooljaar in één lesblok van vier uur.

Vorig schooljaar werden de leerlingen van tso Schoonheidsverzorging samengezet met de leerlingen van tso Handel. Dit schooljaar was er aanvankelijk een samenzetting tussen de leerlingen van bso Haarstilist en tso Schoonheidsverzorging.

Vorig schooljaar waren er weinig effectieve lessen. In

leerlingendocumenten werd vastgesteld dat er veel lesuitval was en dat bovendien heel wat lessen werden besteed aan herhalingen.

Uitrusting	Voor de lessen bedrijfsbeheer kan de school beschikken over goed uitgeruste vaklokalen. De aanwending van ICT in de lessen is leraargebonden.
Evaluatiepraktijk	Toetsen en examens peilen veeleer naar reproductie. De evaluatie is onvoldoende leerplangericht. Vorig schooljaar waren een aantal examenvragen niet relevant voor het leerplan.
Leerbegeleiding	De schoolagenda wordt nog onvoldoende benut als een instrument in de leerbegeleiding. Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat agenda's niet altijd correct worden ingevuld en verscheidene leerlingen soms andere items noteren.
Personeelskenmerken	De laatste schooljaren was er weinig stabiliteit in de attributies. Ook dit schooljaar zijn er wisselingen in de opdrachten. De leerlingen van bso Haarstilist hebben een nieuwe titularis. In tso Schoonheidsverzorging zijn er dit schooljaar nog ambtswisselingen. Door de wisselingen in de opdrachten van de leraren is de deskundigheid op gebied van bedrijfsbeheer veeleer beperkt. Externe ondersteuning wordt te weinig benut. Overleg met de respectieve vakgroepen was vorig schooljaar quasi onbestaande.

3.1.1.12 Economie, toegepaste economie en recht in het specifiek gedeelte van tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan O/2/2009/313)

Voldoet niet

Voor de drie onderzochte vakken - economie, toegepaste economie en recht – zijn er talrijke hiaten in de leerplanrealisatie. Doordat een groot deel van de leerplandoelstellingen ofwel niet ofwel onvoldoende competentiegericht bevraagd wordt en de leerlingen beoordeeld worden op thema's die buiten het leerplan vallen, is de evaluatie niet valide.

Onderwijsaanbod	Voor het vak economie zijn er 34 leerplandoelstellingen. Slechts één derde van deze doelstellingen werd vorig schooljaar aangereikt. Enkel van de thema's 'Het geld en de koopkracht' en 'De economie in beweging' zijn de meeste doelstellingen behandeld. De helft van de lestijden werd aangewend voor thema's die geen deel uitmaken van het leerplan, zoals de geld- en kapitaalmarkt, het evenwichtsmodel van het nationaal inkomen en de wisselkoers. Het vak toegepaste economie bestaat uit drie onderdelen: administratie, distributie en internationale handel/logistiek. Administratie en distributie worden in het eerste leerjaar behandeld, internationale handel/logistiek in het tweede leerjaar. Vorig schooljaar werd een deel van de lestijden toegepaste economie in het eerste leerjaar aangewend voor recht, een vak dat in de lessentabel niet in het eerste leerjaar geprogrammeerd staat. De onderdelen administratie en distributie werden vorig schooljaar in de lessen toegepaste economie uitsluitend theoretisch benaderd. Aan de competentiegerichte leerplandoelstellingen werd geen aandacht besteed. Uiteindelijk werden vorig schooljaar in het eerste leerjaar minder dan een kwart van de leerplandoelstellingen toegepaste economie behandeld. In het tweede leerjaar werden slechts enkele lestijden besteed aan het onderdeel internationale handel/logistiek. Het gros van de lestijden werd benut voor het behandelen van onderwerpen die het leerplan niet oplegt:
------------------------	--

de optimale bestelhoeveelheid, methodes voor het nemen van investeringsbeslissingen, de bedrijfseconomische analyse van de jaarrekening, de kostenverdeelstaat. De slotsom is dat vorig schooljaar in het tweede leerjaar slechts enkele van de 68 leerplandoelstellingen i.v.m. internationale handel/logistiek aan bod kwamen.

Aan elk van de onderdelen toegepaste economie koppelt het leerplan een blokstage: twee maal twee weken in het eerste leerjaar en een maal vier weken in het tweede leerjaar. Vorig schooljaar organiseerde de school geen blokstages. In de plaats daarvan heeft zij de leerlingen vanaf het tweede trimester altemeerend stage laten lopen gedurende een halve dag per week. Het totale stagevolume bedroeg daardoor slechts de helft van wat het leerplan oplegt.

Ondanks het feit dat verscheidene leerplandoelstellingen van het vak recht verschoven werden naar het eerste leerjaar, is het leerplan onvoldoende gerealiseerd. Slechts van de helft van de leerplandoelstellingen zijn er realisatiebewijzen. Contractenrecht werd zelfs helemaal niet behandeld. Wel werd in het eerste leerjaar uitvoerig ingegaan op grondwettelijk recht, wat geen deel uitmaakt van het leerplan, en werd in het tweede leerjaar een groot deel van de lestijden besteed aan arbeidsrecht en sociaal zekerheidsrecht, thema's die al in het eerste leerjaar aan bod kwamen in het vak toegepaste economie.

Uitrusting De leslokalen zijn uitgerust met een op het internet aangesloten computer en een beamer of een digitaal bord. Voor de leerlingen zijn voldoende pc's beschikbaar. Wel ontbreekt de uitrusting om de competentiegerichtete leerplandoelstellingen van het vak toegepaste economie te kunnen realiseren.

Evaluatiepraktijk Het gebrek aan leerplangerichtheid weerspiegelt zich in de evaluatiepraktijk. Doordat het leerplan slechts gedeeltelijk gevolgd wordt, is ook de evaluatie niet representatief voor het geheel van leerplandoelstellingen. Voor het vak economie staan meer dan de helft van de punten van de examens op vragen die niet beantwoorden aan een leerplandoelstelling. Voor het vak toegepaste economie stemt een groot deel van de examenvragen over het onderdeel administratie evenmin overeen met de leerplandoelstellingen en worden er nauwelijks vragen gesteld over het onderdeel distributie. In het tweede leerjaar wordt slechts een beperkt aantal doelstellingen van het onderdeel internationale handel/logistiek bevraagd. Het eerste examen toegepaste economie van het tweede leerjaar slaat zelfs integraal op onderwerpen die niet tot het leerplan behoren. Ook voor het vak recht worden in de examens van het eerste leerjaar hoofdzakelijk vragen gesteld over onderwerpen die het leerplan niet oplegt enerzijds en over uitbreidingsdoelstellingen anderzijds. Voor het tweede leerjaar kan het eerste examen recht niet worden voorgelegd. Het tweede examen recht is weinig representatief voor de te bereiken leerplandoelstellingen. Typerend voor alle examens van het eerste leerjaar is dat zij vooral oog hebben voor afvraagbare kennis, minder voor toepassing. Hoewel de leerlingenagenda's melding maken van enkele toetsen, kunnen er van het eerste leerjaar geen toetsen worden voorgelegd. De meeste toetsen van het tweede leerjaar hebben betrekking op leerinhouden die geen deel uitmaken van het leerplan.

Leerbegeleiding De vakgroep heeft vooral oog voor kennisoverdracht en beschouwt leerbegeleiding niet als een kernopdracht. Naar leerbegeleiding gaat nauwelijks aandacht uit. Slechte studieresultaten worden meestal verklaard door een gebrek aan inzet bij de leerling. In het eerste leerjaar zetten de examens de leerlingen trouwens maar weinig aan tot het gebruik van adequate leerstrategieën. Als er al sprake is van leerbegeleiding, dan beperkt die zich hoofdzakelijk tot de geïntegreerde proef (GIP).

GIP De geïntegreerde proef wordt gespreid over vier periodes. Voor elk van de deelnemende vakken voeren de leerlingen tijdens deze periodes telkens andere opdrachten uit. Omdat de opdrachten voor het vak toegepaste economie onvoldoende gelinkt zijn aan de leerplandoelstellingen, gaat de GIP voor dit vak in feite aan haar doelstelling voorbij. Voor de beoordeling van de opdrachten voor de GIP zijn er duidelijke criteria (vak- en algemene competenties). Het gemiddelde dat op het einde van de vier periodes berekend wordt voor het geheel van de deelnemende vakken, bepaalt het resultaat voor de procesevaluatie (25% van het eindresultaat). Andere beoordelingselementen zijn het ingediende GIP-dossier(20%), de inhoudelijke kennis tijdens de presentatie (25%) en de presentatie zelf (30%). Voor elk van deze beoordelingselementen zijn er duidelijke, maar vrij strenge competentiegericht criteria (behaald of niet-behaald). Over het verloop van de GIP wordt kwaliteitsvol gerapporteerd. Op het einde van elke periode krijgen de leerlingen een tussenrapport met een beoordeling van de opdrachten die voor de betrokken vakken werden uitgevoerd en een overzicht van de behaalde algemene competenties. Op het einde van het schooljaar ontvangen de leerlingen een eindrapport. Behalve de resultaten van de verschillende beoordelingselementen bevat het tevens een overzicht van de behaalde competenties voor elk van deze beoordelingselementen.

stage Voor de onderdelen administratie en distributie ontbreekt een stageactiviteitenlijst. Er is enkel een beoordelingsdocument waarop de stagementor algemene administratieve en commerciële vaardigheden quoteert. Voor het onderdeel logistiek zijn de uit te voeren activiteiten beter omschreven. Bij elk van deze activiteiten wordt verwezen naar de betrokken leerplandoelstelling. In het stageschrift is ruimte voorzien om te reflecteren over de uitgevoerde stageactiviteiten. De school beschikt nog niet over een overzicht per leerling van de uitgevoerde stageactiviteiten. Vorig schooljaar werd het distributiedeel van de stage pas in het tweede leerjaar uitgevoerd, waar het leerplan verwacht dat dit tijdens het eerste leerjaar gebeurt. Om de stage beter af te stemmen op het leerplan heeft de school het initiatief genomen om de alternerende stages vanaf dit schooljaar te vervangen worden door blokstages.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex secundair, art. 15, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex secundair, art. 15, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex secundair, art. 15, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex secundair, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex secundair, 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex secundair, art. 15, 7°)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex secundair, art. 15, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex secundair, art. 115, 4)	ja
Respecteert de school voor gewoon secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex secundair, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex secundair, art. 115, tweede en derde alinea 252, § 1b en 252, § 2)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex secundair, art. 115, tweede en derde alinea 252, § 1b en 252, § 2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex secundair, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ontwikkeling.

Motivering

De school wil voor haar leerbegeleiding inzetten op nieuwe onderwijsprocessen met aandacht voor werkvormen, leerstijlen en leermiddelen die aansluiten bij de vakgebonden leer- en praktijkinhouden, de leerlingenpopulatie en de maatschappelijke noden. In het hele pakket leerlingenbegeleidende maatregelen waarin de school de voorbije jaren heeft geïnvesteerd, bevindt de leerbegeleiding zich evenwel nog in een ontwikkelingsfase.

In de vestigingsplaatsen de Handelsschool en de Kappersschool is, o.a. om het grote aantal B- en C-attesten terug te dringen, een zeer degelijk project 'Samen tot aan de meet' uitgewerkt waarin men focust op competentiegericht onderwijs. Men wil kennis, vaardigheden, competenties en attitudes integreren. Via een portfoliomap wordt het leertraject van de leerlingen in kaart gebracht. In remediëringsgroepen worden lacunes weggewerkt. Dit project dat zijn oorsprong vindt binnen de lessen project algemene vakken, werd al aan de personeelsleden voorgesteld, maar moet nog worden geïmplementeerd. Tot nog toe werden leerbegeleiding en remediëring weinig beleidsmatig aangestuurd en lag het initiatief bij de leraren. Vorig schooljaar was er begeleiding voor leerstoornissen, maar door een personeelwisseling is deze ondersteuning voorlopig weggevallen.

In het verleden werd in het kader van leerbegeleiding reeds een aantal zinvolle acties ondernomen, maar er zijn ook lacunes. In de vestigingsplaats de Handelsschool, waar alle leerlingen van de eerste graad instromen, worden de leerlingen tijdens de onthaalweken getest voor taal en wiskunde op het niveau van het vijfde leerjaar van het basisonderwijs. Onder andere op basis van deze testen worden leerlingen naar 1A en 1B georiënteerd. In de onthaalbundel zijn ook studietips opgenomen. In de B-stroom van de eerste graad kunnen in de portfoliogesprekken ook vakgebonden vorderingen worden opgenomen. In de vestigingsplaatsen de Handelsschool en de Kappersschool is er evenwel geen systematisch traject leren leren uitgewerkt. De leerondersteuning gebeurt er occasioneel en leraargebonden. Wel is voor het huidige schooljaar voorzien in extra taalondersteuning voor de ex-OKAN-leerlingen. In de vestigingsplaats Marco Polo wordt binnen het OKAN-onderwijs wel een leertraject uitgewerkt. De leerlingen worden bij aanvang gescreend. De leervorderingen worden zorgvuldig in kaart gebracht om de leerlingen op het geschikte ogenblik te laten doorstromen naar een volgende niveaugroep.

In de eerste graad en in het OKAN-onderwijs is de studieoriëntering en de loopbaanbegeleiding sterk uitgewerkt.

4.2.2 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, doeltreffendheid, ontwikkeling.

Motivering

In de context van haar schoolmissie waarin wederzijds respect en een positieve leer- en gedragshouding belangrijke speerpunten zijn, heeft de school sedert de vorige doorlichting ernstig werk gemaakt van een gedisciplineerd en ordelijk schoolklimaat in haar verschillende vestigingsplaatsen. Zij wil voor haar multiculturele en heterogene leerlingenpopulatie bouwen aan algemeen menselijke waarden en sociale vaardigheden. Via het schoolreglement communiceert de school met de leerlingen en de ouders over de afspraken m.b.t. spijbelen, te laat komen en de verschillende orde- en tuchtmaatregelen. Deze orde- en tuchtmaatregelen zijn strikt uitgeschreven met verschillende stappen en procedures. Met de politie en het parket zijn voor als misdrijf omschreven feiten protocolmeldingen uitgewerkt. Er zijn duidelijke kanalen voor de communicatie met de ouders over probleemgedrag en de genomen maatregelen. Bij ernstige problemen doet men een beroep op externe organisaties.

De school heeft in alle vestigingsplaatsen aanzienlijk geïnvesteerd in lesvrije uren voor de leerlingenbegeleiding en hiervoor structuren opgezet. De structuur en de werking van de leerlingenbegeleiding is degelijk uitgewerkt in diverse visieteksten. Er zijn lokale cellen leerlingenbegeleiding, maar er is ook geregeld centraal overleg. De samenwerking met het CLB verloopt intensief en biedt de nodige professionele ondersteuning. Bij gedrags- of motivatieproblemen zetten de leerbegeleiders hoog in op individuele gesprekken. De leerlingengegevens en de begeleidingsactiviteiten worden systematisch opgeslagen in het digitale leerlingvolgsysteem. Om het schoolreglement toegankelijker te maken voor alle leerlingen en hun ouders werd het door leerlingen verfilmd.

Voor de leerlingen van de eerste graad organiseert de school op de vestigingsplaatsen de Handelsschool en Marco Polo bij het begin van het schooljaar onthaalweken om de leerlingen via een brede waaier van activiteiten kennis te laten maken met de school en elkaar. In de B-stroom van de eerste graad evalueren de leerlingen via portfoliogesprekken hun eigen attitudes en sturen ze bij.

De gewijzigde leerlingeninstroom heeft de school genoodzaakt om de werking van de leerlingenbegeleiding de voorbije jaren voortdurend bij te sturen. Ze houdt, meer vanuit de dagelijkse schoolpraktijk dan via een systematische zelfevaluatie, de vinger aan de pols om de effecten van haar maatregelen te meten. De school is er zich van bewust dat men vooral via sanctioneren resultaten heeft geboekt en besteedt recentelijk meer aandacht aan het belonen van positief gedrag. Een aantal personeelsleden is vragende partij om in het disciplinaire beleid meer aandacht aan preventieve aspecten te besteden. Ook het verhogen van de motivatie van leerlingen die niet meer leerplichtig zijn, om door te stromen naar de derde graad en om het diploma secundair onderwijs te behalen, is een toekomstig aandachtspunt.

In de vestigingsplaats Marco Polo slaagt men erin om de ouders nauw te betrekken bij de communicatie over het schoolse leven. Men investeert ernstig in het betrekken van tolken en andere taaldeskundigen. Er is een grote aanwezigheid van de ouders op de oudercontacten. Ook in de andere vestigingsplaatsen doet men hiervoor inspanningen.

De personeelsleden die bij de leerlingenbegeleiding betrokken zijn, hebben een professionaliseringstraject afgelegd. Het is evenwel voor de toekomst belangrijk om voor alle personeelsleden verder te investeren in de preventieve aanpak.

4.3 Evaluatie

4.3.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

De leerlingen van de A-stroom, het tso en de derde graad bso worden beoordeeld op dagelijks werk en examens. Voor al deze leerlingen zijn er twee examenperiodes. De school opteert niet voor een systeem waarbij het aantal examenperiodes geleidelijk vermindert naarmate de leerlingen ouder worden en in staat worden geacht grotere gehelen te verwerken.

Voor de leerlingen van de B-stroom en de tweede graad bso zijn er geen examens. Tijdens het schooljaar worden vier maal per jaar tijdens bepaalde weken grote herhalingstoetsen georganiseerd. Zij tellen mee voor 30% van de punten. De overige 70% verdienen de leerlingen met dagelijks werk.

Voor de leerlingen van de B-stroom en de tweede graad bso zijn er tijdens de examenperiodes projectweken, die tot doel hebben om de leerlingen algemene sleutelcompetenties, ontwikkelingsdoelen of vakoverstijgende eindtermen te laten verwerven. De leerlingen verzamelen de uitgevoerde opdrachten in een portfoliomap en evalueren zichzelf. Met de begeleidende leraren worden afsluitende portfoliogesprekken gevoerd. De beoordelingen spelen alsnog geen rol bij de beslissing over het geslaagd zijn van de leerling.

In de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers zijn de toetsen en examens erop gericht om de leerlingen al dan niet te laten doorstromen naar een hogere niveaugroep of het regulier onderwijs.

De schoolleiding stuurt de evaluatiepraktijk inhoudelijk niet aan. Het bewaken van de leerplangerichtheid van de evaluatie wordt overgelaten aan de leraren en de vakgroepen. Uit de doorlichting blijkt dat in sommige vakken onvoldoende leerplangericht geëvalueerd wordt.

Uit de doorlichting blijkt tevens dat in sommige vakken de evaluatie te eenzijdig gericht is op het bevragen van te memoriseren kennis, minder op toepassing en inzicht.

Anders dan in de B-stroom en de tweede graad bso worden in de A-stroom, het tso en de derde graad bso de verbeterde toetsen niet steeds terugbezorgd aan en besproken met de leerlingen. Daardoor worden kansen gemist om de evaluatie te benutten in het kader van de leerbegeleiding. De school wenst hierin op korte termijn verandering aan te brengen.

In het verleden werd geen jaarresultaat bepaald. De deliberaties verliepen aan de hand van de naast elkaar staande cijfers voor de verschillende periodes van de onderscheiden vakken. Om de deliberaties meer gelijkgericht te laten verlopen, wil de school vanaf dit schooljaar gebruik maken van jaarresultaten en deliberatiecriteria. Zo telt het dagelijks werk in de eerste graad voortaan mee voor 60% en de examens voor 40%; in de andere graden wegen beide even zwaar. Vakken met meer lesuren zullen bovendien zwaarder doorwegen in het eindtotaal.

De school wenst de verantwoordelijkheid voor het leerproces in toenemende mate in handen van de leerlingen te leggen. Daartoe wil zij ook in de A-stroom, het tso en de derde graad bso projecten stimuleren waarbij de leerlingen d.m.v. portfolio's hun leerproces documenteren. In het verlengde daarvan wil zij de leerlingen als partner bij het evaluatieproces te betrekken. Zo zullen de leerlingen worden uitgenodigd om zelf op geregelde tijdstippen werkpunten en daaraan gekoppelde actieplannen te formuleren.

Vanaf dit schooljaar zal ook aandacht geschonken worden aan het evalueren van vakoverschrijdende sleutelcompetenties. Voor elke rapportperiode wordt een andere sleutelcompetentie geselecteerd die door alle leraren wordt geëvalueerd.

Wat de attestering betreft, ligt het aantal A-attesten opvallend laag in verhouding tot vergelijkbare Vlaamse scholen. Bijgevolg is het aantal B- en C-attesten vrij hoog. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de school heel wat anderstalige en/of minder gemotiveerde leerlingen aantrekt. Opmerkelijk is ook dat de slaagkansen van leerlingen die via de toelatingsklassenraad in de school terecht komen, veeleer laag zijn. Het uitwerken van leerlijnen voor leren leren en de verdere ondersteuning van de taalcoaches zijn hier mogelijke aandachtspunten.

De school maakt geen gebruik van waarschuwingen en vakantiewerken bij A-attesten.

Vorig schooljaar werd aan een relatief groot aantal leerlingen dat in het eerste leerjaar van de tweede of de derde graad voor enkele vakken een tekort had, een attest van lesbijwoning toegekend. In het eerste jaar van de tweede graad ging het over 15% van de leerlingen; in het eerste jaar van de derde graad over 23%: zij mochten overgaan naar het tweede leerjaar van de graad maar kregen een begeleidingsplan voor de vakken waarvoor ze minder goed presteerden. Via dat plan moeten ze dit schooljaar hun achterstand wegwerken. Lukt dat niet, dan krijgen zij een getuigschrift van het eerste leerjaar van de graad maar slagen ze niet voor het tweede leerjaar van de graad. Voor het toekennen van het attest van lesbijwoning beschikt de school niet over duidelijke criteria. Door het frequent gebruik ervan zijn er relatief weinig uitgestelde beslissingen

4.3.2 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning.

Motivering

Aan de hand van een overzichtelijk opgebouwd syntheserapport wordt vier maal per jaar gerapporteerd over dagelijks werk en twee maal over examenresultaten. De verrekening van het dagelijks werk van november en december in het eerste rapportcijfer van het tweede trimester is niet ondersteunend voor de voorbereiding op de examens van december.

De meeste leraren becommentariëren de rapportcijfers. Toch worden soms nog onvoldoendes aangetroffen zonder verduidelijkende commentaar. De commentaren zijn overwegend vaststellend en aanmoedigend. Analyserende commentaren beperken zich meestal tot het vermelden van de vakonderdelen waarvoor de leerling een tekort behaalde. Slechts sporadisch wordt in de vakcommentaren melding gemaakt van aangeboden remediëring.

Het rapport bevat tevens een toelichting van de klassenraad. In de praktijk is het niet de klassenraad, maar wel de klastitularis die deze toelichting verstrekt. In de meeste gevallen is de toegevoegde waarde van deze toelichting beperkt.

Over algemene en vakgebonden attitudes wordt niet systematisch verslag uitgebracht via het syntheserapport. Wel wordt in de commentaren regelmatig verwezen naar ongewettigde afwezigheden, het te laat komen, het niet afgeven van taken als oorzaak voor een onvoldoende.

In de eerste en de tweede graad wordt het rapport niet uitgedeeld aan de leerlingen, maar na bespreking op het oudercontact met de ouders meegegeven. Voor de vestigingsplaats Marco Polo geldt dit voor alle leerlingen. Over de GIP en de stages wordt via afzonderlijke rapporten verslag uitgebracht.

De school biedt materiële ondersteuning aan de rapporteringspraktijk aan de hand van een digitaal puntenboek en een gedigitaliseerd rapport.

De onderbouwing van de B- en C-attesten op de synthesebladen gebeurt door de klastitularis. Hoewel er klasafhankelijk verschillen zijn, is de motivering in de meeste gevallen veeleer te summier. Meestal wordt enkel verwezen naar resultaten, soms naar inzet. Aangeboden remediëring of inhoudelijke analyses van vaktekorten worden zelden aangetroffen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Het Stedelijk Onderwijs is sinds 1 juli 2010 een autonoom gemeentebedrijf (AG) van de stad Antwerpen. Het AG is een dochteronderneming van de stad, beschikt over een eigen rechtspersoonlijkheid en wordt bestuurd door een raad van bestuur en een directiecomité.

Doelstelling is de realisatie van een transparant en rationeel studieaanbod binnen het Stedelijk Secundair Onderwijs in Antwerpen. Om deze doelstelling te bereiken worden beleidstaken gecoördineerd binnen de scholengemeenschap door een coördinerend directeur en op het niveau secundair onderwijs door een divisiedirecteur en een overlegcomité secundair onderwijs. Het kernsecretariaat van de divisie secundair onderwijs heeft een faciliterende functie om de gezamenlijke knowhow rond diverse onderwijsitems te verspreiden en de implementatie te ondersteunen.

Deze structuur wil de scholen enerzijds kansen bieden om een 'herkenbare eenheid' via een gezamenlijke doelgerichtheid in de praktijk om te zetten. Anderzijds biedt men de mogelijkheid om via 'eenheid in verscheidenheid' in elke school de eigen cultuur te bewaren.

De school wordt geleid door een directeur die sinds enkele jaren in functie is en voordien reeds adjunct-directeur was. Recentelijk is een nieuwe adjunct-directeur aangesteld. De directeur zetelt op de hoofdvestigingsplaats de Handelsschool. In de Kappersschool voert een coördinator het lokale beleid. In Marco Polo was er de voorbije jaren weinig continuïteit in de aansturing. De nieuwe adjunct-directeur neemt de schoolleiding daar waar.

Sedert het huidige schooljaar starten alle eerstegraadsleerlingen in de Handelsschool. In de zesjarige structuur van de school is er intern een officieuze afsplitsing van een middenschool. Met een aparte coördinator wil men de leerlingen onderbrengen in een meer kleinschalige schoolorganisatie en leerlingenbegeleiding.

Tussen de Handelsschool en de Kappersschool is de samenwerking het nauwst. Voor de meeste aspecten van het schoolbeleid is er een gelijke aansturing en er is intensief overleg. In Marco Polo vraagt de grote groep OKAN-leerlingen een eigen aanpak en organisatie. Zo blijft op de drie vestigingsplaatsen nog sterk de eigen schoolcultuur bestaan. Ondanks inspanningen van het schoolbeleid met verschillende initiatieven (gezamenlijke pedagogische studiedag, sociale activiteiten, ...) om vestigingsplaatsoverstijgende samenwerking te stimuleren, blijft het merendeel van de personeelsleden verbonden met de eigen locatie. Het vakgebonden overleg over de drie vestigingsplaatsen verloopt uiteenlopend. Door de afstand tussen de locaties is Marco Polo het minst betrokken.

De school onderschrijft de onderwijsvisie en –missie van het schoolbestuur, maar wil ook, in functie van het eigen studieaanbod en de leerlingenpopulatie, haar eigen accenten leggen. Ze wil leerlingen professioneel opleiden en opvoeden tot rechtvaardige, zelfstandige en kritische wereldburgers in een klimaat van pluralisme, respect, verdraagzaamheid en solidariteit. In deze context was het beleid van de school de voorbije jaren vooral gericht op het herstellen van een ordelijk en respectvol school- en leefklimaat voor haar multiculturele en overwegend kansarme leerlingen. In samenwerking met de cel leerlingenbegeleiding en de personeelsleden is men daar in de drie locaties in geslaagd. In de nabije toekomst wil men werken aan de vernieuwing en actualisering van de leerprocessen en dit om de motivatie en de slaagkansen van de leerlingen te vergroten. Hiervoor is in de pedagogische cel een project uitgewerkt dat al gedeeltelijk in de eerste graad is geïmplementeerd. Het legt de nadruk op een geïntegreerde verwerving van kennis, vaardigheden, competenties en attitudes en het op een actieve manier betrekken van de leerlingen bij hun leerproces. Het aansturen, professionaliseren en begeleiden van de leraren zullen hierbij belangrijke werkpunten van het schoolbeleid zijn.

Na een periode van relatieve stilstand wordt het talenbeleid vanaf dit schooljaar opnieuw als aandachtspunt binnen het schoolbeleid geplaatst. Een taalanker heeft via interne (niveau scholengemeenschap) en externe professionalisering de nodige deskundigheid opgebouwd. Een degelijk, maar ook ambitieus talenbeleidsplan werd uitgetekend. Inspanningen werden tot nu toe vooral geleverd op het vlak van de talige begeleiding van de leerlingen. De doelgerichtheid van de acties was hierbij soms ontoereikend. Op leraar- en schoolniveau zijn er plannen om de implementatie van het talenbeleid aan te sturen.

De school ervaart in haar beleidsvoering een aantal beperkingen inzake het personeelsbeleid en het logistieke, financiële en materiële beleid. Voor deze beleidsaspecten is ze in belangrijke mate afhankelijk van het schoolbestuur. Door verschuivingen in het personeelsbestand is er een gebrek aan continuïteit, zowel voor wat de leraren als het administratief personeel betreft. Het vakgebonden overleg wordt hierdoor ernstig bemoeilijkt. Voor een aantal vakken, o.a. voor economie en voor Nederlands, hypothekeren de lerarenwisselingen de leerplanrealisatie. Verder is er een voorafname van de toegekende uren voor de centrale werking van het gemeentebedrijf. De toegekende uren voor het onthaalonderwijs worden deels gebruikt voor de werking van de aparte vestigingsplaats Marco Polo. Ook op het vlak van schoolinfrastructuur kan de school moeilijk een beleid voeren. Door de steeds wijzigende plannen van het schoolbestuur voor de bestemmingen van de gebouwen en vestigingsplaatsen kunnen geen langetermijnplanning en toekomstgerichte visie worden uitgebouwd.

De officiële participatieorganen functioneren alleen op schooloverstijgend niveau. Op schoolniveau is de personeelsraad niet meer actief. Het blijkt moeilijk om personeelsleden te motiveren voor de lokale participatie. Wel locatie-overstijgend zijn een coördinatiegroep voor de organisatie van het schoolleven en een pedagogische cel voor de uitwerking en de implementering van didactische vernieuwing actief. Het schoolbeleid heeft een aantal personeelsleden gevraagd om deel te nemen aan deze werkgroepen. De school doet inspanningen om een leerlingenraad actief te betrekken bij de schoolactiviteiten. Ze neemt ook initiatieven om de ouders bij de schoolwerking te betrekken. In Marco Polo slaagt men hierin het best.

De interne kwaliteitszorg is aanwezig, maar kan nog beter worden uitgebouwd. De schoolse activiteiten worden geëvalueerd door de personeelsleden. Ook de leerlingen worden geregeld bevraagd via eenvoudige enquêtes. Een aantal personeelsleden heeft een opleiding tot peercoach gevolgd en zal tijdens het lopende schooljaar leraren begeleiden in het didactisch handelen en klasmanagement.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Project algemene vakken in de eerste graad B-stroom en in de tweede graad bso.
- De aanpak van de praktijklessen in de kappersopleiding.
- Het concept en de digitale ondersteuning van de geïntegreerde proef.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De organisatie van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers.
- De socio-emotionele ondersteuning.
- De aandacht voor competentiegericht leren in de Handelsschool en de Kappersschool.
- De kostenbeheersing.

Wat betreft het algemeen beleid

- De inspanningen voor een gedisciplineerd school- en leefklimaat.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De beschikbaarheid en het gebruik van didactische middelen in Marco Polo.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het uitwerken van leerlijnen voor leren leren.
- Het talenbeleid op uitvoeringsniveau.
- De evaluatie- en deliberatiepraktijk.
- De rapporteringspraktijk.
- De verdere ontwikkeling van didactische processen in het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers.

Wat betreft het algemeen beleid

- De mogelijkheid tot het voeren van een eigen personeelsbeleid.
- De mogelijkheid tot het voeren van een eigen financieel beleid.
- De aanwending van het volledige urenpakket voor het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers.
- De bewaking van de effectieve lestijd.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplandoelstellingen voor Nederlands in de basisvorming van tso tweede graad in de studierichtingen Handel en Bio-esthetiek.
- De leerplandoelstellingen voor project algemene vakken in de basisvorming van bso derde graad in de studierichting Verzorging.
- De leerplandoelstellingen voor bio-esthetiek in het specifiek gedeelte van bso derde graad in de studierichting Haarzorg.
- De leerplandoelstellingen voor bio-esthetiek en toegepaste wetenschappen in het specifiek gedeelte van tso derde graad in de studierichting Schoonheidsverzorging.
- De stages in het specifiek gedeelte van bso derde graad bso in de studierichtingen Verzorging en Thuis- en bejaardenzorg.
- De leerplandoelstellingen voor economie, toegepaste economie en recht in het specifiek gedeelte van tso derde graad in de studierichting Handel.

Wat betreft de regelgeving

- De regelgeving m.b.t. de stages in de studierichtingen Verzorgen en Thuis- en bejaardenzorg (SO 2002/8).
- Toegepaste economie in Lichaamsverzorging en Personenzorg (SO 2008/1).

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Bio-esthetiek	X	
Graad 2 TSO Handel	X	
Graad 3 BSO Haarstilist		X
Graad 3 BSO Haarzorg		X
Graad 3 BSO Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige		X
Graad 3 BSO Verzorging	X	X
Graad 3 TSO Handel		X
Graad 3 TSO Schoonheidsverzorging		X

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 20-12-2015 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

7.3 Overige reglementering: regeling voor het vervolg

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

De regelgeving m.b.t. de stages (SO 2002/8)

Toegepaste economie/bedrijfsbeheer in Lichaamsverzorging en Personenzorg (SO 2008/1)

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 20-12-2015 opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Liesbet Waumans de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	